

PEP BOU, FABRICANT DE BOMBOLLES

Text: JOAQUIM NOGUERO / Fotos: JORDI PLAY

"La bombolla ho fragilitza tot"

Pep Bou és una mena de mag, un bufaplanetes creador de brillants castells d'aire, un forjador de fantasies líquides. Amb el seu llenguatge de bombolles de sabó, el cap de setmana vinent presenta 'Ambrossia' al festival de teatre de Tàrraga.

Després d'haver estat aquest estiu a Hong Kong, Finlàndia, Suïssa, sol·licitat pertot arreu, la representació a Tàrraga és una cita entranyable, perquè va ser precisament aquí, a la capital de l'Urgell, que l'any 1982 Bou va estrenar el seu llenguatge de bombolles, bo i compartint envelat amb el Tricicle. I també aquí va conèixer el poeta Joan Brossa. *Ambrossia*, el seu tercer i darrer espectacle, dobla la essa per això: l'una pel sabó, la seva particular ambrosia, el líquid mitològic dels déus; l'altra per Brossa, amb el món creatiu del qual dialoga.

—Tot i haver passat per Girona i Torelló, el novembre de l'any passat, Tàrraga serveix una mica de presentació oficial de l'espectacle, oi?

—Ara ens posarem en evidència, que dic jo, perquè treballem amb un element molt inestable, i és complicat de situar-lo dins els paràmetres teatrals. Hi ha un primer procés de maduració, que dura ben bé un any des que has estrenat, si treballes força: les bombolles no es comporten mai igual en cap teatre, i canviar d'espai t'obliga a adaptar les teves accions com a actor i personatge als comportaments de la bombolla. Per tant, la gira és imprescindible per agafar el to i tenir previstes d'entrada les màximes possibilitats.

—Com és *Ambrossia*? També se centra en aquella mena de professor del *Bufaplanetes* i el seu ajudant?

—No, aquí tots dos som iguals: l'altre xicot és en

Lluís Bevià i tots dos fem bombolles, com qui diu situats en la línia del mestre teatral Beckett: són dos personatges que s'estan allà i que esperen, una mica com els protagonistes de *Tot esperant Godot*. El joc és més pròpiament teatral que no a *Bufaplanetes*, i d'una manera més surrealista, també.

—No podríem parlar d'influència del cinema mut i, particularment —en el seu personatge aparentment inexpressiu i un punt ingenu—, de l'actor Buster Keaton?

—Des del moment que no hi ha text, et trobes que això que fas té un paral·lelisme ràpid amb el cinema mut, i per tant pots adoptar un repertori gestual de caracteritzacions i d'emocions molt semblant.

—En què va consistir la col·laboració de Brossa?

—Tenia molta feina i se sentia massa cansat per a escriure'm expressament un guió, però em feia costat, em donava suport, m'assessorava a partir d'allò que li deia que provava, i em proposava unes altres idees. No sempre eren possibles, les bombolles tenen uns límits, però és bo de provar-ho perquè a vegades coses que de primer no surten, més endavant trobes que ja tens el bagatge suficient per a fer-les.

—Un exemple?

—Doncs, un moment de l'espectacle amb la A i la Z: mira que ho he provat, però són impossibles de fer amb bombolles! Però d'alguna manera podríem dir que Brossa va apadrinar l'espectacle, i que he treballat animat per ell, sobretot en el tractament dels dos personatges. Va dir que anéssim amb barret bombí,

"Les bombolles no es comporten mai igual en cap teatre, i canviar d'espai t'obliga a adaptar les teves accions com a actor i personatge als comportaments de la bombolla."

i hi anem; que acabés amb un barret de copa i frac, i així acabo; però, les bombolles, les he treballades a partir d'allò que es podia fer. Ell va ser també qui va batejar l'espectacle. Malauradament, no el va poder veure acabat.

—*Parla dels condicionants físics de les bombolles; que les afecten gaire?*

—Quan l'ambient és molt sec, són problemàtiques perquè duren molt menys, i has de fragmentar molt més tot l'espectacle.

—*Ha après gaires recursos per a resoldre la majoria de dificultats?*

—Per a segons què es necessita temps: vam fer una estrena a Londres, el mes de gener, i la primera actuació va ser molt "complicada", perquè les bombolles no aguantaven ni deu segons. No havien parat la calefacció!

—*Que ho demanen?*

—És imprescindible; fins i tot figura en el contracte. Per tant, va ser responsabilitat seva, però sigui de qui sigui la culpa, tu no t'ho esperes, ets allà al davant del públic, i l'espectacle queda completament desdibuixat. Que la bombolla duri tan poc, t'obliga a fer-ne contínuament, i trenca el ritme. Aquest dia va ser un examen fort; però, una vegada passat, t'obligues a treballar també en aquestes condicions als assaigs i a preveure la manera de reaccionar-hi, perquè t'ho modifica tot, la llum, la música... Al final tens preparades unes quantes versions de l'espectacle segons l'espai, i aquest procés demana temps. Per això m'he esperat a presentar *Ambrossia*. Perquè, totes aquestes dificultats, les explico des d'un punt de vista creatiu, però un cop la gent seu a la butaca, allò que compta és el que veu i no el que ha costat de fer. És clar que, gràcies a treballar-hi molt, el dia que tot va bé et sembla que vas sobrat, que pots fer el que vols amb les bombolles: passen cinc o sis coses diferents, i tries la millor.

—*Oi que actua molt més a l'estranger?*

—Pràcticament. D'una banda, perquè a fora es treballa amb més temps, amb més previsió; i a vegades, quan em truquen d'aquí, ja tinc l'agenda plena. D'una altra, perquè a l'estat espanyol això de les bombolles sempre m'ha semblat que ho catalogaven com un gènere menor, i el cas que m'han fet sempre ha estat relatiu. Jo sóc d'aquells que treballa, sóc honest i vaig a fons, però també m'agrada que els altres em contemplin una mica: com que m'han fet més cas a fora, he actuat més a fora.

—*Aquí l'han vinculat més al circ, potser?*

—Però no en té la forma: se n'hi podria fer un trosset, com un número, però això no és l'espectacle, que dura més d'una hora i que s'ha concebut teatralment.

—*Hi ha ningú més, a l'estranger, que treballi amb aquest mateix llenguatge de les bombolles?*

—No, que jo sàpiga; així, teatralment, no. Hi ha mags que han incorporat bombolles als seus números, però són peces curtes, de deu-vint minuts.

—*I ningú no l'ha copiat, adoptant les bombolles com un llenguatge teatral?*

—No, i segurament que han fet bé, perquè és complicadíssim. Jo mateix tinc molta paciència, però a vegades les dificultats fan que voregis la desesperació. Quan no tens a favor la bombolla, és una mica com llançar-te al buit: sempre hi ha el risc de quedar-te penjat, i al començament hi pateixes molt.

—*I com va començar?*

—Entre el 1976 i el 1982 jo feia teatre, sempre havia tingut la iniciativa de mirar de tenir companyia pròpia, i llavors vaig sentir ganes de canviar, de buscar coses noves, un llenguatge diferent, i plantejar-me què faria en endavant. Un aspecte que sempre m'havia interessat molt era de fer les coses de debò, que allò que la gent veia sobre l'escenari passés just llavors, amb un valor estètic, plàstic, però també impregnat d'aquesta "sinceritat". Hi havia unes quantes opcions, i la de les bombolles era la que millor combinava totes aquestes coses. Quan vaig començar a experimentar-hi, hi passava moltes hores, fins i tot un mestre em va avisar d'un alumne seu que en feia i me'n vaig anar a veure'l a casa seva. Va ser molt interessant. Allò que més em va agradar va ser de veure que el noi ho feia per a ell; vaig veure algú que no espatllava amb el seu exhibicionisme la fragilitat i la poesia que conté la bombolla, l'embrió d'un personatge que hi posava passió; qui primer s'ho passava bé i es divertia amb el que feia era ell mateix. Després

"Quan no tens a favor la bombolla, és una mica com llançar-te al buit: sempre hi ha el risc de quedar-te penjat, i al començament hi pateixes molt."

d'aquest nen, vaig anar a trucar portes per veure químics, fàbriques de sabons..., i tothom més aviat me'n desanimava, perquè hi pot haver sabons millors que no pas uns altres, però la bombolla és imprevisible. Segons el vent, pot durar del minut i mig al mig minut, i cal preveure i assumir totes les dificultats que van de l'un extrem a l'altre. Quan vaig entendre això, era cap a l'any 1982, i a l'hora de llançar-me a Tàrraga a fer quaranta minuts encara m'hi vaig posar amb molts dubtes, molt perdut. Però aquell va ser l'origen del *Bufaplanetes*: les bombolles i un personatge que era gairebé com aquell nen, amb aquella mena de passió, com de l'alquimista enfilat en una bombolla que fos fora de la realitat... Després va venir *Sabó, sabó*; i ara, *Ambrossia*.

—*Però Sabó, sabó afegia sintaxi al vocabulari del Bufaplanetes; ja no hi havia només el personatge, sinó que li passaven coses, i se'ns hi explicava una*

història d'amor i el seu fracàs.

—Hi havia molta més tècnica.

—*Les pantalles planes de sabó que, segons la llum, eren transparents o feien de mirall?*

—Allò van ser tres anys de bogeria. *Sabó*, *sabó* era molt complicat: el vam estrenar l'any 1990, un dia amb vent que tot fallava, i va quedar molt desdibuixat; però al final, dos anys després, quan la tècnica, la manipulació de la bombolla i el que volia explicar va començar a anar junt, vaig estar molt content d'haver-lo pogut deixar en una forma teatral correcta. El que passa és que *Bufaplanetes* és més clàssic: hi ha teatres grans, a França, que me l'han demanat per tercera vegada, perquè les bombolles totes soles sempre semblen vigents, una mica com un castell de focs.

—*Sap si el públic hi projecta interpretacions, en això que fa, o simplement en gaudeix plàsticament?*

—El públic s'ho passa bé i, si de cas, hi associa coses, i després hi ha qui et comenta què li has fet pensar, però no amb la intenció de desxifrar res, de trobar-hi cap missatge. Això més aviat t'ho demanen els periodistes, sobretot a l'Amèrica Llatina: "*¿Usted qué mensaje quiere dar?*" Hi ha la impressió que l'artista en sap més que no allò que fa, i en realitat saps en la mesura que fas, per fer sentir.

—*Per fer sentir i no per fer sentir?*

—Sí, es pot dir així: jo ja en tinc prou de donar un ritme teatral, per fràgil que sigui —la fragilitat de la bombolla realment ho "fragilitza" tot—, i a fer que passin coses, que l'espectacle toqui l'espectador.

—*Hi ha res que li hagi sortit una vegada i que no hagi aconseguit de repetir-la?*

—Una vegada, a *Bufaplanetes*, en un moment que "caço" un parell de bombolles amb un caçapal·lones, em va passar que el cop d'aire les va subdividir en quatre sense que petessin. Això potser no tornarà a passar mai més. L'atmosfera mateixa a vegades fa

—*En què va consistir la col·laboració de Brossa?*

—*Tenia molta feina i se sentia massa cansat per a escriure'm expressament un guió, però em feia costat, em donava suport, m'assessorava a partir d'allò que li deia que provava, i em proposava unes altres idees.*

No sempre eren possibles, les bombolles tenen uns límits, però és bo de provar-ho perquè a vegades coses que de primer no surten, més endavant trobes que ja tens el bagatge suficient per a fer-les.

que la bombolla sigui més líquida o més densa, com el llot d'una bassa, que pot variar segons la pressió atmosfèrica. La humitat mai no és la mateixa. No pots controlar tots aquests factors. Tu ho fas tot igual, però les bombolles reaccionen diferentment. A *Am-brossia*, per exemple, hi ha moments que dues bombolles xoquen l'una contra l'altra, i en fan una de sola, o s'engan-

xen totes dues, o reboten, o peten. Són quatre coses: la més normal és que petin; i la més difícil, que s'ajuntin.

—*Vista tanta efimeritat, no ha enregistrat mai els espectacles?*

—Sí, però no m'agrada. Per mi, trenca la dimensió teatral d'això que faig, i ho converteix en un número de bombolles que sembla que més aviat s'hagi de posar en un cabaret. Llavors els programadors declinen l'opció que puguis trobar-te en un teatre. Això m'ha passat moltes vegades, arran de sortir per televisió, on és molt difícil de no oferir aquesta imatge. Aleshores dius que és un espectacle d'hora i mitja, i pensen: "Una hora i mitja veient bombolles? Busquem una altra cosa". Per això procuro de no sortir gaire per televisió i de no enviar vídeos de promoció, sinó de convidar els programadors a mirar l'espectacle en directe. Tàrrega serveix per a això.

